

ÅRSMELDING 1957/58

for

NORSK SKOGBRUKSMUSEUM, Skogbruk, Jakt og Fiske.

Representanter for følgende 16 organisasjoner og institusjoner danner museets råd:

Det norske Skogselskap
Norges Skogeierforbund
Norges Treforedlingsråd
Norges Trelastforbund
Norsk Skog-og Landarbeiderforbund
Skogbrukets og Skogindustrienes Forskningsforening
Skogbruksforeningen av 1950
Skogbrukets Arbeidsgiverforening
Arbeidernes Jeger-og Fiskerforbund
Norges Jeger-og Fiskerforbund
Norsk Forstmannsforening
Norges Skogteknikerforbund
Skogdirektoratet
Glomdalsmuseet
Norsk Fløtningsforbund
Glommens Tømmermaaling.

Norsk Fløtningsforbund og Glommens Tømmermaaling ble opptatt som nye medlemmer på rådsmøtet i Elverum den 13/12 1957.

Som ny formann i rådet etter skogdirektør Langsæter ble på siste råds-
møte valgt statsskogsjef Wisth, Oslo. Varaformann i rådet er skogeier
Asbjørn Løken, Heradsbygd. Rådets sekretær er direktør Wilhelm
Matheson, Oslo.

Styret har i året som gikk hatt følgende sammensetning:

Magne Midttun, Elverum, formann.	Varamann Peder Holand, Oslo.
Finn Krog, Elverum, sekretær.	" Øystein Sjølie, Åmot.
Klaus Kjelsrud, Oslo, varaformann.	" Arnt Stenklev, Oslo.
Hans Th. Kiær, Fredrikstad.	" Ole Anker Rasch, Halden.
Sigmund Stafne, Elverum.	

Museets personale:

Konservator mag.art. Arne Skjølsvold,
Kasserer Haakon Rønning.

Styremøter:

Museet har i året som er gått hatt 3 styremøter og et møte med skogdirektør Alf Langsæter, statsskogsjef Wisth og direktør Wilhelm Matheson på skogdirektørens kontor. Styret har dessuten sammen med de nevnte herrer hatt et møte med statsråd Løbak på statsrådets kontor.

Innsamling av gjenstander til museet.

Innsamlingsarbeidet har i dette året vært aktivisert på flere måter. Konservatoren har således sendt rundt stensilerte skriv til samtlige av museets kontaktmenn med anmodning om at hver enkelt måtte gå mer aktivt inn for innsamlingsarbeidet. Skrivelsen inneholdt detaljert fortegnelse over de ting museet er interessert i å få inn til samlingene.

Liknende skrivelser er sendt rundt til samtlige jeger- og fiskerforeninger i landet og til samtlige skogeierlag og lokale skogeierforeninger. Man har dessuten benyttet seg av dagspressen og fagtidsskriftene for skogbruk, jakt og fiske for å få en mer almen oppslutning om innsamlingsarbeidet. En rekke gjenstander er kommet inn til museet, men fremdeles er oppslutningen om innsamlingsarbeidet altfor lokalt preget. Museet har en rekke gjenstander fra Østerdalen mens landet forøvrig er jevnt over dårlig representert. Man kan imidlertid glede seg over at interessen for museet er stigende, og det er meget som tyder på at mere fjerntliggende bygder etter hvert kommer med.

Innsamling av tradisjonsmateriale.

De fleste av museets kontaktmenn har nå etter hvert fått tilsendt spørrelister for skogbruk, jakt og fiske, og det kommer stadig inn svar på disse listene. Museet vil med tiden få inn et meget verdifullt arkivmateriale på denne måten.

Utbyggingen av Prestøya.

Det har i året som gikk vært utført en del arbeider på museets fri-landsområde. I alt er nå 4 koier og et gapaskjul reist derute. Utenom Bjønnbua fra Stor-Elvdal som ble oppført forrige sommer, er de to eldste buene fra Sølensjøen i Øvre Rendal kommet på plass. Den ene er en fiskebu og den andre et båtnaust. Det er funnet en meget gunstig plaserings for buene, og restaureringsarbeidene er både solid og smakfullt utført. Det er videre oppført en skogskoie fra Letjerndalen i Elverum og en modell av et gapaskjul. I løpet av høsten er det muligheter for å få en skogskjøyte fra Drangedal i Telemark samtidig som det er muligheter for at vi i nærmeste fremtid skal få tak i en typisk skogskoie fra Namdalen.

Planen for utbyggingen av Prestøya har vært oversendt Norske Museers Landsforbund, som har godkjent denne. Det er jo klart at en slik plan er vanskelig å fastlegge i detalj på et så tidlig tidspunkt, og det vil vel kanskje vise seg senere at man blant annet må skjære ned antallet av bygninger derute, og foreta reguleringer etter hvert. Den gruppe-vise inndeling av området skulle man imidlertid holde fast ved.

På søknad har museet fått tilbakebetalt vel kr. 900,- i investeringspenger etter tømmerdriften på Prestøya, og disse pengene har vært brukt til tynnings- og ryddingsarbeider derute. Dette arbeidet har vært utført av Martinus Nordal, Elverum, etter anvisning av museets forstlige rådgiver, fylkesskogmester Birger Strømsøe, Elverum. For å oppelske fuglebestanden på øya, er det satt ut omlag 40 rugeholker.

Brosjuresmålet.

Tegningene til bro over til Prestøya har vært sendt ut til anbud og har resultert i at elverumsfirmaet Martin Bakken har fått fundamenteringsarbeidene, mens Oslo-firmaet Norsk Gjerde og Metaldukfabrikk A/S har fått tilslag på overbyggingsarbeidene.

Entreprenørfirmaet Martin Bakken har det meste av sommeren vært opptatt med fundamenteringsarbeidene som nå praktisk talt er fullført. Værforholdene denne sommer har vært meget gunstige for arbeidet, og vannføringen i Glomma usedvanlig lav, noe som har vært til største fordel for støpningsarbeidene. Broen vil stå ferdig en gang i løpet av vinteren dersom alt går etter planen. I alt vil broprosjektet beløpe seg til ca. kr. 150.000,-.

Årbok for museet.

Museet har i året som gikk gitt ut sin første årbok. Boken ble trykt i et opplag av 2500 eksemplarer hvorav 1000 eksemplarer er gitt som gave til museer og andre kulturhistoriske institusjoner foruten at alle som har gitt gaver og bidrag til museet har fått et gratiseksemplar. Årboken har gjort det mulig å etablere fast bytteforbindelse med en lang rekke museer, og vi vil i årene som kommer få de respektive museers årbøker og skrifter automatisk tilsendt.

Ca. 1500 eksemplarer av årboken vil forsøkes solgt for å dekke de trykningsutgifter som ikke ble dekket av annonser.

Et stort antall årbøker er allerede solgt og salget pågår fremdeles for fullt. For å lette salget har man henvendt seg til museets kontaktmenn for å få tingere på boken, og dette har gitt et godt resultat.

På denne måten oppnår vi at boken blir spredt rundt i alle landets bygder.

Årboken har fått usedvanlig god presse over hele landet, og dette har i høy grad lettet salget av den. Utsalgsprisen er stipulert til kr.14,- pr. eksemplar. De samlede trykningsutgifter har gått opp i ca. kr. 18.000,-. Årboken har utvilsomt vært til stor nytte når det gjelder å gjøre museet kjent utover i landet, og museet har på denne måten også befestet sin posisjon i museumsverdenen. Det vil være av største interesse for museet å forsøke å få ut en årbok så regelmessig som mulig.

Filmpianene.

Det har i siste året lyktes å skaffe tilveie de nødvendige midler for opptak av en dokumentarfilm i farger fra fisket i Sølensjøen. På søknad har vi mottatt kr. 1.000,- fra Øvre Rendal Skogeierlag, kr. 3.000,- fra Øvre Rendal Renselskap og kr. 6.000,- fra Landbruksdepartementet v/Inspektøren for Ferskvannsfiskeriene. Filmen er kalkulert til kr. 28.000,- og de resterende kr. 18.000,- er skaffet til veie av Statens Filmsentral, Oslo. Filmen er allerede tatt opp og vil trolig bli sendt ut på markedet på etterjuls vinteren. Olav Kyrre Grepp fra Norsk Film har forestått filmingen, og lydopptakene har vært besørget av avdelingssjef Hernes i Norsk Film. Manuskriptet er utarbeidet av filmfotograf Kyrre Grepp og konservator Skjølsvold og sistnevnte har fungert som konsulent for filmen og vært til stede under opptakene.

Reiser.

Konservatoren har i året foretatt en rekke kortere reiser i forbindelse med innsamling av gjenstander til museet. Sammen med styrets formann representerte han Skogbruksmuseet på Norske Museers Landsforbunds årsmøte i Drammen den 30.august.

Museets økonomi og regnskap.

Det har heller ikke i år lyktes oss å oppnå statsstøtte. Som begrunnelse er også denne gang anført at "museet må ha arbeidet i lengre tid før statsstøtte kan påregnes".

Hans Th. Kier har utarbeidet en plan som tar sikte på å sette museet i stand til økonomisk å løse sine fremtidige oppgaver. Denne plan forutsetter en endring av museets organisasjon som vil fremgå av vedlegget til årsmeldingen.

Museet har i regnskapsåret mottatt disse bidrag:

A/S Tofte Cellulosefabrik	kr. 5.000,-
A/S Greaker Cellulosefabrik	" 2.500,-
Særutvalget for Spesieltømmer	" 9.000,-
Tilsammen	kr. 16.500,-

som er tilført "Tømmerpostfondet" til byggearbeider ved museet.

Statstilskudd	kr. 6.000,-
Øvre Rendal Renselskap	" 3.000,-
Øvre Rendal Skogeierlag	" 1.000,-
Tilsammen	kr. 10.000,-

av satt til "Sølsensjøfilmen".

Glommens Tømmermaaling	kr. 10.000,-
Skogbrukets og Skogindustrienes Forskningsforening	" 10.000,-
Ytre Rendal Jakt-og Fiskeforening	" 100,-
Heradsbygd Jeger-og Fiskeforening	" 200,-
Øvre Rendals Jaktforening	" 100,-
Brandval Jeger-og Fiskeforening	" 100,-
Engersjø Fiskeforening	" 25,-
Tynset Jaktag	" 100,-
Norsk Jeger- & Fiskeforbund	" 500,-
	kr. 21.125,-

til museets drift.

Byggefondet og Sølsensjøfilmen er overensstemmende med givernes ønske tilført henholdsvis kr. 16.500,- + renter kr. 529,68 og kr. 10.000,-. Driftsfondet er beskåret med kr. 23.953,54, og Vinnings- og Tapskonto balanserer da med et overskudd stort kr. 6.861,87. Dette fremkommer i status med Kassabeholdning kr. 259,54, Debitorer kr. 5.226,78, Bro under oppførelse kr. 1.374,95 og Inventar kr. 581,60 + Skatte-trekksgjeld kr. 581,-.

Konservator Skjølsvold søker avskjed fra museet.

På styremøte den 12. juni d.å. forelå avskjedssøknad fra konservator Arne Skjølsvold som er tilsatt som bestyrer av den arkeologiske avdeling ved Stavanger Museum. Skjølsvold tiltrådte sin nye stilling den 1. okt. d.å.

Inntil ny konservator blir ansatt vil formannen i styret og museets kasserer ta seg av den løpende korrespondanse ved museet. Man regner med å gå til ansettelse av ny konservator fra våren eller sommeren 1959.

Gaver til Museet.

Det er også i år kommet inn en rekke bokgaver til museet, og det vil føre for langt å rekne opp alle disse her. De fleste bøkene er kommet inn i bytte for museets årbok.

Av andre gaver er innkommet:

9 rovviltsakser av forskjellige typer, en gammel passerklave av jern og 8 andre tømmerklaver av forskjellige typer, alt sammen fra Statens Skogskole på Kongsberg.

En heim-smidd ulvsaks fra Konrad Amundsen, Løten. Modell av gammel soppepram, 2 modeller av daminnretninger og modell av gammel kjøredoning, alt sammen gaver fra Telemark Skogselskap.

Heimesmidd lystercaffel fra Odd Storsveen, Trysil. Gamle kjørestøvler for tømmerkjører fra C. F. Brandt, Eidsvoll.

Krutthorn, kruttmål, haglpung av skinn og en rikt dekorert trebeholder for knallperler fra Andreas Stenseth, Løten.

Et dobbeltløpet munnladnings haglggevær og et krutthorn av lær, en høydeklave og et trestykke opptatt av et tjern på toppen av Gjøsvalds-vannsnuten ved Møsvann, i en høyde av 1170 meter over havet. Alt sammen gave fra kontorsjef Thv. Kierulf, Oslo.

Berversyd (Bjorkvette) av jern fra Universitetets Oldsaksamling, Oslo.

Fra Klaudi Opseth, Løten: 2 langrever (fiskeliner), en gammel neverkopp (markdåse), 2 reipholdere av tre, en snøtrug, 2 gamle treskuffer, lang fiskeline av hestetagl, et krutthorn, en klepp og 2 fiskesneller. For disse sakene har museet betalt kr. 100,-.

Fra Magnus Jensen, Ådalsbruk: En heimelaget oterfjøl.

Fra Albert Nordsveen, Løten: 4 merkeøkser med skaft, 2 tømmerklaver, et redskap for "banning" av trebutter, 2 jernklaver, et munnladnings haglggevær, og en kammerladnings børse.

Fra Magne Bakken, Løten: 1 ulvesaks, 1 øye-øks, en barkespade og to gamle stokk-sager.

Fra Klaudi Lindstad, Løten: Krutthorn, kulepung av skinn, hagl-mål, et redskap til falsing av haglpatroner, dobbelt munnbitt av jern tilhørende et gammelt bisset, 1 tømmerhake, en stokksag, en tømmerklave, en fotsaks og en trug av vidjer.

Fra Lars Gaukerud, Løten: 2 gamle tømmerklaver, en saks til fangst av rovfugl og to fotsakser samt en lademaskin.

Fra Klaudi Opseth, Løten: 1 ispil med skaft som gave.

Fra Syver Gråbergsveen, Bergeberget: Fotsaks for rev.

7 tømmerklaver av forskjellige typer innsamlet av kontakten Klaudi Lindstad, Løten.

Fra Einar Hagestuen, Løten: En gammel treklave og en øye-øks, samt en gammel neverkont og to gamle snøtruger.

Innsamlet av Klaudi Lindstad, Løten: 1 gammel stokksag, tre gamle høvrer, 1 tømmerklave og en øyeøks.

Fra C. F. Brandt, Eidsvoll: 1 par gamle ski.

Fra Ole Nordseth, Øvre Rendal: 2 rugeholker fra Sølensjøen.

Fra Knut Skogen, Løten: Et munnladnings haglgevær.

Fra Johan Bryhn, Hurum: Et økseliknende redskap til uthuling av trau etc.

Fra Magne Midttun, Elverum: Skavjern med trehåndtak i begge ender.

Fra Martin Emstad, Selbu: Et lakehus laget av vridde vidjer. Brukt til fanget av lake under isen.

Enok Skogen, Løten: 2 neverkonter, jernblegg brukt til å lage hull på økser, 1 bannjern for banning av tønner etc., 2 store navere, 1 hul-øks, liten tre-spade brukt ved utsetting av rovviltsakser.

Kløvsal, 3 redskaper av ukjent bruk, heimesmidd lyster gaffel, 2 stokksager, 2 sager påsatt boge av vidjer, tømmer saks, fiskeklepp av jern, 3 fotsakser og en godt bevart flishovel.

Fra Sverre Murud, Løten: Kupe eller teine av vridde vidjer.

Fra Morten Graff, Løten: Blegg til tørking av revskinn, blegg til tørking av røyskatt og ekornskinn, 3 klaver til opphengning av rype-snarer, 1 par filtsko brukt ved spilljakt på skaresnøen om våren, 1 par langski med vidjebinding, 1 ski med tå-binding, 2 gamle skistaver, den ene med tre-trinse, den annen uten trinse. Gammel heimesmidd bjørneborse, munnladning. Rypesekk med tre meis, liten fotsaks, emne til en treøse, treskuffe, barkespade, 2 økser uten skaft.

Fra Rolf Andresen, Løten: 2 velbevarte munnladnings haglgeværer.

Fra Morten Graff, Løten: Munnladnings haglgevær, bakmeis av vidjer, høydeklave av tre, krok av tre, fløterhake, fotsaks, vidjenestinger.

Kjøpt av M. Monsrud, Løten: En gammel oppgangs håndsag for kr. 5,-.

Fra Knut Stensåsen, Løten: Gammel neverkont.

Fra Edvin Graff, Løten: Fiskekasse av tre, et gammelt anker, fløterhake, fiskeline, lyster gaffel, trug av vidjer, føse av tre med langt skaft, og en gammel naver.

Fra Kåre Brunkebakken, Løten: Et gammelt krutthorn, stor heimesmidd øks, snøskuffe av tre, 2 fløterhaker, en gammel stokksag og en tømmer-saks.

Fra Eline Graff, Løten: Munnladnings haglgevær, heimesmidd øks, et vakkert krutthorn med årstallet 1720 inngravert, gammel naver og

skoning til trespade.

Fra Kåre Brunkebakken, Løten: 1 jern-blegg, en gammel stokksag, 3 heimelagde garn for fangst av mår.

Fra Eivind Solberg, Løten: Høvre av tre.

Fra Alfred Nøkleby: 1 par truger av vidjer, reipholder av vidjer, 2 høvrer, 2 gamle navere og en liten tredall.

Fra Eivind Solberg, Løten: Gammel tømmerrustning (bokk og geit) og en gammel "bjørn" av jern.

Fra Magnus Jensen, Ådalsbruk: 2 par gamle ski.

Fra J. Midttun, Skien: Tømmerklave av jern.

Fra Odd Storsveen, Tørberget, Trysil: Vigg-tang av jern, naver, øye-øks, fotsaks, kløvsal, bile uten skaft, 2 tømmerklaver og et gammelt skavejern.

Fra Magne Midttun, Elverum: Sástav av jern av tysk fabrikat.

Utenom det som her er nevnt er museet tilbudt en rekke ting som ventes å komme inn med det første.
